

Haapalainen Petri(TEM),
Keskinen Satu(VNK)

26.09.2017

Viite

Asia

Vaikuttaminen EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen 2021 - koheesiopolitiikan uudistaminen

Tässä E-jatkokirjeessä täydennetään E-kirjeessä (34/2017 vp) esitettyjä näkemyksiä vaikuttamisesta tulevaan rahoituskehykseen ja erityisesti koheesiopolitiikan rahoitukseen liittyen. Tämänhetkisen tiedon mukaan komissio antaa ehdotuksensa toukokuussa 2018, sen jälkeen kun Iso-Britannian EU-eron taloudelliset vaikutukset ovat selvillä.

Suomen lähtökohta on, että Iso-Britannian ero huomioidaan täysimääräisesti rahoituskehysten kokonaistasossa. Nykyisten ja uusien rahoitustarpeiden osalta joudutaan arvioimaan varojen uudelleenkohdentamista rahoituskehysten kokonaistason laskiessa.

Koheesiopolitiikan uudistamista tulevalle rahoituskehyskaudelle tulee tarkastella koko rahoituskehyskokonaisuuden ja Suomen rahoituskehysvaikuttamista koskevien linjausten valossa.

Alueellisen koheesion edetessä tarve EU:n yhteiselle koheesiorahoitukselle vähenee. Suomi tavoittelee suhteellisesti korkeampaa koheesiopolitiikan saantoa. Näin ollen koheesiopolitiikan rahoituksen kriteerejä, ehtoja ja niiden painotuksia tulisi muuttaa tukemaan entistä tehokkaammin kasvua lisäävien rakenneuudistusten toteuttamista ja muuttoliikkeeseen vastaamista. Riittävän perusrahoituksen lisäksi Suomen liittymissopimuksessa mainittu Itä- ja Pohjois-Suomen harvan asutuksen erityisasema turvataan. Myös muut erityispiirteet, kuten Itämeri, arktisuus ja Venäjän raja-alue tulee huomioida rahoituksessa. Koheesiopolitiikan avulla vahvistetaan eurooppalaista kilpailukykyä tehostamalla myös syrjäisimpien alueiden voimavarojen taloudellista hyödyntämistä.

Suomi tukee siirtymistä entistä tulosperusteisempaan koheesiopolitiikkaan. Koheesiopolitiikka on keskeinen rahoitusväline kasvun, työllisyyden ja osaamisen edistämiseksi koko unionin alueella. Koheesiopolitiikan sisällä tarvitaan kuitenkin rahojen tarkoituksenmukaisen käytön ja kohdentamisen tehostamista. Suomen tavoitteena on, että koheesiorahoituksen jakosääntöjä ja ennakkoehdotja muutetaan tukemaan entistä tehokkaammin kasvua lisäävien rakenneuudistusten toteuttamista ja innovaatiolähtöisen talouden kehitystä.

Rahoituksen tulee jatkossa myös koheesiorahaston osalta olla enemmän temaattista ja tulospohjasta, jotta rahoitusta voidaan kanavoida tukemaan kasvua ja työllisyyttä. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi toimivaltaisissa ministeriöissä yksilöidään konkreettisia keinoja ja välineitä, joilla tulevan koheesiorahoituksen painopistettä muutetaan entisestään kasvua, työllisyyttä ja osaamista tukevaan suuntaan.

Suomen näkemyksen mukaan koheesiovaroja tulisi suunnata nykyistä enemmän muuttoliikerahoitukseen. Koheesiorahoituksen jakokriteerejä ja koheesiopolitiikan sisällöllisiä painopisteitä uudistamalla voitaisiin osaltaan vahvistaa muuttoliikerahoitusta. Toimivaltaisissa ministeriöissä laaditaan viivytystä kattava esitys keinoista, joilla koheesiovaroja tulevissa rahoituskehityksissä kohdennettaisiin muuttoliikkeen hallintaan Suomen kannalta mahdollisimman edullisella tavalla.

Koheesiopolitiikan hallinnointia tulee yksinkertaistaa ja rahastojen välisiä sääntöjä yhdenmukaistaa. Hallinnollisen taakan keventäminen on Suomen keskeisimpiä tavoitteita tulevalle rahoituskaudelle. Nettomaksajamaissa koheesiopolitiikan sääntely on muodostunut liian raskaaksi suhteessa saatavaan EU-rahoituksen määrään. Suomi tukee komission asettaman korkean tason (Siim Kallas) yksinkertaistamisen työryhmän antamia suosituksia. Suosituksissa otetaan kantaa mm. sääntelyn eriyttämiseen siten, että tietyt kriteerit täyttävät maat ja alueet voisivat toteuttaa ohjelmia aiempaa vähäisemmällä EU-sääntelyllä. Valmistauduttaessa neuvotteluihin seuraavasta rahoituskaudesta, Suomi konkretisoi entisestään yksinkertaistamistavoitteitaan. Yhteistyössä muiden samanmielisten jäsenmaiden kanssa laaditaan konkreettiset yksinkertaistamistavoitteet ja toimitetaan ne komissiolle hyvissä ajoin ennen neuvottelujen käynnistymistä.

Myös koheesiopolitiikan yhteensopivuutta muiden EU-ohjelmien ja -rahastojen kanssa tulee parantaa. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksen jakoperusteena tulee olla korkea laatu ja avoin kilpailu, ei aluekriteerit. Koheesiopolitiikan uudistuksessa tulee ottaa huomioon myös EU:n teollisuuspoliittisen strategian tavoitteet ja painopisteet, liittyen mm. innovaatioihin, talouden digitaalisuuteen sekä vähähiiliseen tuotantoon. Koheesiopolitiikan rahoitus, Horisontti 2020+ sekä Euroopan strategisten investointien rahasto (ESIR) täydentävät toisiaan eri vaiheissa olevien yritysten kasvupotentiaalin edistämiseksi. Maakuntauudistus mahdollistaa ohjelmien vahvemman kytkennän kansallisiin toimiin ja maakunnissa tapahtuvaan aluekehittämiseen.

EU:n yhtenäisyyden ja yhteisten sääntöjen noudattamiseksi koheesiorahoitusta tulee ohjata ennakkoehdoin ja ehdollisuuden periaate huomioon ottaen. Ehdollisuutta esimerkiksi kestäväan taloudenpitoon liittyen on syytä käyttää jatkossakin EU-varojen vaikuttavan kohdentumisen varmistamiseksi. Myös muissa kysymyksissä on mahdollista asettaa ehdollisuuksia rahoituksen myöntämiseen jäsenmaille, jotka eivät riittävästi toteuta unionin yhteisiä linjauksia. Rahoitusta tulisi ohjata ennakkoehdoin ja ehdollisuuden periaate huomioiden, koskien mm. maahanmuuttoa. Koheesiorahoituksessa tavoitteena tulee lisäksi olla EU-rahoituksen osuuden vähentäminen ja kansallisen omarahoitusosuuden kasvattaminen. Koheesiorahoitukseen tulisi aina sisällyttää kansallinen omarahoitusosuus.

Koheesiopolitiikan osana toteutettava rajat ylittävä yhteistyö tuottaa lisäarvoa sekä raja-alueiden kehittämisen että turvallisuuden näkökulmasta. Rajat ylittävällä yhteistyöllä voidaan merkittävästi edistää sekä sisä- että ulkoraja-alueiden kilpailukykyä ja taloudellista kehitystä, ympäristöyhteistyötä sekä ylläpitää niiden vakautta. Arktisen ja Itämeren alueiden painoarvo kasvaa niiden strategisen merkityksen lisääntyessä. Voimassa olevien Euroopan alueellisen yhteistyön (EAY/Interreg) ja Eurooppalaisen naapuruuden välineen (ENI CBC) puitteissa arktisille alueille ja Itämeren maille tarvitaan erityisrahoitusta. Toimivaltaisissa ministeriöissä viipymättä konkretisoidaan kaikkine yksityiskohtineen ne keinot, joilla voidaan toteuttaa tavoitteet rahoituksesta ulkoraja-alueilla, Itämeren alueella sekä arktisella alueella.

LIITTEET

Asiasanat	Eurooppa-neuvosto, rahoituskehukset, koheesiopolitiikka
Hoitaa	TEM, VM, VNK
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, UM, VTV, YM